

Sygn. akt II CSK 265/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku S. G.
przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Starosty G.,
Gminy R., M. C., R. C.,
A. T., M. S. i M. D.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 grudnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 29 grudnia 2015 r., sygn. akt XV Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) nie obciąża wnioskodawczyni kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Nie w każdej, zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącą rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Skarżącą obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji jurydycznej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżąca powinna także wykazać celowość

dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej. Nie istnieje przy tym potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl., z dnia 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl., z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl. i z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Skarżąca nie wskazała żadnych rozbieżnych poglądów judykatury dotyczących wykładni przepisów prawnych związanych z zagadnieniami, które miały się stać podstawą przyjęcia skargi do rozpoznania ani nie wykazała, iż nie stały się one przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, a jest to konieczne z uwagi na poważne wątpliwości, co do ich znaczenia powstające w procesie ich interpretacji i mieści się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. W uzasadnieniu wniosku brak jakiegokolwiek odniesienia do judykatury Sądu Najwyższego czy poglądów doktryny, w odniesieniu do przepisów mających rodzić poważne wątpliwości w procesie, ich wykładni. Natomiast rozbieżność w orzecznictwie sądów, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie może być utożsamiana - jak to czyni skarżąca - z odmiennym sposobem interpretacji lub stosowania przepisów prawnych przez sąd pierwszej i drugiej instancji, w sprawie, w której wniesiono skargę (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 r., I PK 557/02, OSNAPiUS 2003, nr 15, poz. 1).

Ponadto, istota posiadania samoistnego i posiadania zależnego oraz jego związek z okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy, była już wielokrotnie wyjaśniana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, nr 5, poz. 43; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014 r., III CZP 8/14, OSNC 2015, nr 1, poz. 6; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, OSNCP 1992, nr 4, poz. 48, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1961 r., CR 961/60, NP. 1962, nr 12, s. 1688, z dnia 7 maja 1986 r., III CRN 60/86, OSNCP 1987, nr 9, poz. 138, z dnia 4 października 1979 r., III CRN 163/79, OSNCP 1980, nr 5, poz. 95, z dnia

9 października 1996 r., III CKU 8/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 38, z dnia 16 stycznia 2001 r., II CKN 901/00, niepubl., z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CSK 184/10, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 24, z dnia 11 marca 2009 r., I CSK 360/08, niepubl.; z dnia 17 czerwca 2015 r., I CSK 309/14, niepubl.; z dnia 19 lutego 2015 r., III CSK 188/14, niepubl.; z dnia 3 października 2014 r., V CSK 579/13, niepubl.; z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 425/10, OSNC-ZD nr B/2012, poz. 27, z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 336/13, OSNC-ZD 2016, nr 1, poz. 16, z dnia 12 grudnia 2014 r., IV CSK 271/13, niepubl., z dnia 20 marca 2014 r., II CSK 279/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 35). Nie zachodzi, więc potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie. Podkreślenia wymaga, iż w tego rodzaju sprawach istotne znaczenie dla kwalifikacji posiadania, jako samoistnego lub zależnego i dokonania subsumpcji pod określoną normę prawną, ma dokonanie uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących podstawą ustaleń faktycznych, a więc kwestie usuwające się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Tymczasem skarżąca nie uwzględniając tych zasad, zarzuty skargi w odniesieniu do kwalifikacji jej posiadania, opiera na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., co jest w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalne. Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w zakresie kwalifikacji posiadania, w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżąca przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinna wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca

2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06, niepubl., z dnia 29 listopada 2007 r., II CSK 460/07, niepubl., z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, niepubl., z dnia 2 grudnia 2011 r., III CSK 31/11, niepubl.).

Skonfrontowanie rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona w wyżej wskazanym rozumieniu. Skarżąca oczywistej zasadności skargi upatruje w tym, iż mimo oparcia rozstrzygnięcia sądów obu instancji na tych samych podstawach faktycznych i prawnych, są one wzajemnie sprzeczne i rażąco naruszają prawo, skoro wnioskodawczyni w drodze zasiedzenia nabyła udziały w nieruchomościach gruntowych, a nie nabyła w nieruchomości budynkowej.

Po pierwsze, orzeczenia w zakresie nieruchomości budynkowej, nie zostały oparte na tej samej podstawie faktycznej Sąd Okręgowy odmiennie, bowiem ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w zakresie charakteru posiadania skarżącej, do czego był uprawniony (art. 382 k.p.c.), a co nie może zostać zakwestionowane w postępowaniu kasacyjnym.

Po drugie, skarżąca nie uwzględnia, iż postanowienie sądu pierwszej instancji w zakresie jego punktów 2 i 3 dotyczących nieruchomości gruntowej (działki nr [x]5/2 i [x]5/3) uprawomocniło się na skutek nie złożenia apelacji przez uczestnika, któremu do tych działek przysługiwał tytuł własności. Apelacja została złożona wyłącznie w odniesieniu do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie pierwszym postanowienia Sądu Rejonowego dotyczącego nieruchomości budynkowej (k. 27-30, 187, 254), a Sąd Okręgowy był uprawniony jedynie do rozpoznania apelacji w granicach zaskarżenia (art. 378 § 2 k.p.c.). Upatrywanie, zatem rażącego naruszenia prawa, w rozpoznaniu przez Sąd apelacji dotyczącej innej nieruchomości, w granicach zaskarżenia, nie spełnia przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., uwzględniając sytuację skarżącej, badaną na potrzeby ubiegania się o zwolnienie od kosztów sądowych.